

अपूर्व (3. अ + पूर्व) 1) adj. a) kein Vorderes habend: तदेतद्भाष्यपूर्वम-
नपरम् ÇAT. Br. 14, 3, 5, 19. (= BRH. ÂR. UP. 2, 5, 19.) 6, 8, 8. — b) keinen
Vorgang habend, nie dagewesen, ganz neu, unvergleichlich VS. 34, 2.
अपूर्वाणां (sc. सन्त्राणां) च जनने शक्तः R. 4, 23, 17. पर्वतम् 6, 84, 2. मणिः
PAÑKAT. V, 40. सत्त्वम् 63, 7. भद्रविशेषान् 199, 13. II, 16. अनुग्रहः ÇAK.
110, 7. दृष्टः किं को ऽपि युष्माभिरुत्पूर्वः पुमान् Vid. 296. चरिताद्भुतम्
KATHAS. 1, 51. नापूर्वं वर्णितं तया 54. ÇRĀṆĀRAT. 17. Vgl. अपूर्वेणा. — 2)
n. eine nicht unmittelbare, eine entfernte Folge ADHIKARANAMĀLĀ im ÇKDR.
COLEBR. Misc. Ess. I, 318.

अपूर्वत्व (nom. abstr. von अपूर्व) n. in der ersten Bed. KĀTJ. ÇR. 4, 3,
21: न प्रकृतावपूर्वत्वात् (उक्ते भवति), Sch.: यतः प्रकृतेरन्या प्रकृतिर्ना-
स्ति.

अपूर्वेणा (instr. von अपूर्व) adv. nie zuvor: अपूर्वेणोषिता वाचः AV. 10,
8, 33.

अपूर्व्य (3. अ + पूर्व्य) adj. f. आ. 1) dem nichts vorangeht, der erste:
तं नो वायवेषामपूर्व्यः प्रथमः पीतिमर्हसि RV. 4, 134, 6. एषो ऽप्य अपूर्व्या
व्युच्छति 46, 1. — 2) dem nichts Aehnliches vorangeht, unvergleichlich,
unerhört: स्तोमः RV. 10, 23, 6. वचांसि 6, 32, 1. ब्रह्माणि 8, 53, 11. सर्गः 5,
56, 5 (an diesen vier Stellen neben पुरुतम). Indra 8, 21, 1. 78, 5. Agni
3, 13, 5.

अपृक्त (3. अ + पृक्त von पृच् [पृच्]) adj. ungemischt, so heisst in der
Grammatik ein aus einem Vocale bestehendes Wort (wie आ, ई [für ईम्], उ)
oder ein aus einem einzigen Buchstaben bestehendes Suffix: एकवर्णा प-
दमपृक्तम् VS. PRĀT. 1, 152. अपृक्त एकात्प्रत्ययः P. 4, 2, 41. 6, 1, 67. 68.
7, 3, 91. 96. fgg.

अपृणान् (3. अ + पृण् von पृण् [पृण्]) adj. nicht spendend, geizig, hart-
herzig: अक्षुमुषीन्प्र वृक्षपृणतः RV. 6, 44, 11. उतो रयिः पृणतो नोप दस्य-
त्युतापृणन्मर्त्तारं न विन्दते 10, 117, 1. 4, 123, 7. 5, 42, 9.

अपेक्षणीय (von ईन् mit अप) adj. zu beachten, zu berücksichtigen: आ-
त्मा यत्नेन रक्ष्यो रणशिरसि पुनः सो ऽपि नापेक्षणीयः NAVAR. 4. in HAEB.
Chrest. 2. PRAB. 112, 1.

अपेक्षा (wie eben) f. 1) das Sichumsehen, s. अनपेक्ष 1. — 2) Beach-
tung, Berücksichtigung, Betracht; das obj. im loc.: अपेक्षा भित्तायामपि
ÇĀNTIC. 4, 13. geht im comp. voran: आः पञ्चशरः कुसुमधन्वा कामो जेतव्य
इत्यत्रापि शस्त्रग्रहणापेक्षा PRAB. 72, 12. जीवित्वापेक्षया in Rücksicht auf das
Leben R. 3, 27, 3. कार्यकरणापेक्षया PAÑKAT. 40, 16. 152, 22. प्रथममुकृतापे-
क्षया MEGH. 17. नियमापेक्षया RAGH. 1, 94. तादृशाद्यो ब्रूया इति न दर्शनक्रि-
यापेक्षास्ति P. 3, 2, 60, Sch. अपेक्षया mit jeglicher Rücksicht, mit der
grössten Umsicht: अलब्धं चैव लिप्सेत लब्धं रत्नेदपेक्षया Hit. II, 7. = M.
7, 99 (wo प्रयत्नतः für अपेक्षया): अनपेक्ष keine Rücksichten nehmend R.
5, 61, 19. Am Ende eines adj. comp. nach einem subst.: mit einer Rück-
sicht auf Etwas verbunden: दण्डम् — शत्रुदपेक्षम् eine Strafe mit Rück-
sicht auf das Vermögen JĀĀN. 2, 26. स्त्रीलिङ्गनिर्देशो ऽर्थपेक्षः P. 4, 1, 115,
Sch. सर्वधुरादिति निर्देशस्तु प्रातिपदिकापेक्षः 4, 4, 78, Sch. SIDDH. K. zu
P. 4, 1, 34. शरीरसाधनापेक्षं नित्यं यत्कर्म तद्यमः AK. 2, 7, 48. — 3) Er-
wartung, das Verlangen, Erforderniss: निरपेक्ष adj. ohne irgend ein
Verlangen M. 6, 41. 49. mit dem loc.: निरपेक्षास्मि जीविते R. 4, 19, 19.
अनपेक्ष = निरपेक्ष BHAG. 12, 16. वक्रिरेधापेक्ष इव wie Feuer, das auf Holz

wartet ÇAK. 174. यत्नापेक्षं मनोरथम् ein Verlangen, das Anstrengung er-
heischt, RAGH. (ed. Calc.) 1, 80.

अपेक्षानुद्धि (अपेक्षा + बुद्धि) f. die auf die Mannigfaltigkeit der Dinge
gerichtete Geistesthätigkeit BHĀSHĀP. 106—108.

अपेक्षित (von ईन् mit अप) 1) adj. s. u. ईन्. — 2) n. Rücksicht: आत्म-
निरपेक्षितं चेष्टितम् PRAB. 34, 15.

अपेक्षितव्याख्यान (अपेक्षित + व्या) n. eine Erklärung des Berück-
sichtigten, so heisst ein Commentar zum UTTARARĀMAKĀRITA Verz. d.
B. H. No. 549.

अपेक्षित् (von ईन् mit अप) adj. 1) berücksichtigend, beachtend, mit dem
gen. des obj.: बुद्ध्यापेक्षी भूतानाम् R. 5, 86, 8. मन्त्रिणामनपेक्षितम् 4, 28, 5.
mit dem obj. comp.: धर्मापे° 4, 61, 25. क्रमापे° 5, 83, 1. कालान्तरापे°
PAÑKAT. III, 236. कालापे° 237. कर्म जीवानपेक्षितं AK. 3, 4, 80. — 2) erwart-
end: उद्यमपेक्षिणी पत्युः KATHAS. 16, 86. संवाद्पेक्षिमानसाः 23, 11.

अपेत s. इ mit अप.

अपेतरान्तासी (von अपेत + रान्तसि) f. N. einer Pflanze, *Ocimum sanc-
tum*, ÇKDR. u. अपेतरान्तासी.

अपेन्द्र (1. अप + इन्द्र) adj. wovon Indra ausgeschlossen ist: सोमः ÇAT.
Br. 4, 6, 3, 6. 5, 5, 4, 7.

अपेय (3. अ + पेय) adj. f. आ nicht trinkbar M. 9, 314. Hit. Pr. 47.

अपेक्षन् (3. अ + पे°) adj. gestaltlos, formlos: कृत्वन्पेक्षो अपेक्षन् RV.
4, 6, 3.

अपेक्षिकटा, अपेक्षिद्वितीया, अपेक्षिप्रथमा, अपेक्षिवाणिजा, अपेक्षिस्वागता
Zusammensetzungen von अपेक्षि (2te imperat. von इ mit अप) + कट,
द्वितीय, प्रथम, वाणिज, स्वागत gaṇa मयूरव्यंसकादि.

अपोगाण्ड (3. अ + पो°) adj. 1) nicht unter 16 Jahren alt: वाल आ
षोडशार्धपोगाण्डश्चापि शब्दितः NĀRADA bei KULL. zu M. 8, 148. अण-
उद्येदपोगाण्डः M. 8, 148. — 2) jugendlich H. an. 4, 71 (किशोर). MED. d.
38 (शिष्य). — 3) sehr furchtsam H. an. VIÇVA im ÇKDR. — 4) runzelig
(वलिम्) MED. — 5) der ein Glied zu viel oder zu wenig hat H. an. MED.
AK. 2, 6, 4, 46, Sch. — Vgl. पोगाण्ड.

अपोठ s. वल् mit अप.

अपोदक (1. अप + उदक) adj. 1) wasserlos, wasserdicht: नौः RV. 4,
116, 4. — 2) nicht wässerig, nicht flüssig: विषम् AV. 5, 13, 3, 7. 16, 11.

अपोदिका (f. von अपोदक) f. N. eines Küchengewächses, *Basella ru-
bra* oder *lucida* Lin., SVĀMIN zu AK. 2, 4, 5, 23. ÇKDR. — Vgl. उपो-
दिका.

अपोदित्य (part. fut. pass. von इ mit अप + उद्) abzugehen: इतरथैव
कुरुः पय एव नापोदित्यम् ÇAT. Br. 13, 5, 3, 9.

अपोद्धार्य (von कृ with अप + उद्) adj. wovon Etwas weggenommen
werden darf: अनपोद्धार्यो आकृतयः ÇAT. Br. 14, 1, 6, 35.

अपोनर्षिय (von अपस्, gen. von 2. अप्, + नत्स्) adj. den अपो नपात्
(s. u. 2. अप्) betreffend P. 4, 2, 27. चरम् PAÑKAT. Br. 23, 10. in Ind. St. 1, 34.

अपोनर्षीय (wie eben) adj. dass. P. 4, 2, 28. एतदपोनर्षीयमपश्यत् (sc.
सूक्तम् RV. 7, 30.) AIT. Br. 2, 19. चरुः KĀTJ. ÇR. 23, 4, 14. 24, 6, 22. LĀTJ.
10, 17. in Ind. St. 2, 311.

अपोमय BRH. ÂR. UP. (POL.) 4, 4, 5. und DEV. 1, 75. falsche Lesart für
अपोमय.